

Godišnji izvještaj o poslovanju-

Standard a.d. Prnjavora 2016. godine

Sadržaj:

1. Misija, vizija ciljevi	3
2. Statutarni elementi društva	4
3. Realizacija poslovne politike i ciljeva Društva i poslovni rizici	6
4. Pregled poslovanja	9
4.1. Struktura i raspored ukupnih prihoda i rashoda	9
4.2. Struktura I raspored ukupnih poslovnih prihoda i rashoda	10
4.3. Analiza (rentabilnost, likvidnost I dr.)	13
4.4. Realizacija finansijskog plana 2016. godine.....	20
5. Realizacija plana ljudskih resursa	22
6. Zaštita životne okoline	23
7. Izvještaj nezavisnog revizora	24

1. Misija, vizija i ciljevi

Misija

Naša misija je proizvodnja namještaja od pločastog i masivnog namještaja po definisanim standardima kvaliteta. Naša namjera je primjena najboljih korporativnih praksi i konstantno usavršavanje zaposlenih uz razvoj vještina timskog rada i optimizacije procesa i efikasan odgovor na zahtjev kupaca i transparentnosti poslovanja. Razvoj imidža koji će ojačati tržišnu poziciju i povjerenje kupaca naši su ciljevi.

Vizija

Standard a.d. Prnjavor je subjekat koji konstantno razvija nove metode za poboljšanje performansi poslovanja kako bi zadovoljio potrebe kupaca po pitanju kvaliteta i količine isporuka. Društvo će ulagati u moderizaciju i razvoj kapitalne investicije a posebno u moderizaciju opreme. Prilikom obavljanja svojih djelatnosti Društvo će poslovati u skladu sa standardima Evropske unije o zaštiti okoline i razvijanju svijesti o očuvanju životne sredine.

Ciljevi

Strateški ciljevi Standard AD su:

Rast prodaje na godišnjem nivou od 10% praćen proširenjem asortimana proizvoda.

Pronalaženje novih kupaca na domaćem i stranom tržištu i povećanje njihovog udjela u ukupnoj prodaji.

U cilju investiranja u proizvodni segment ciljevi kompanije su dugoročno povećanje proizvodnje 10-20%, povećanje iskorištenja kapaciteta kao i tehnološko unapređenje proizvodnje.

2. Statutarni elementi društava

Standard a.d. Prnjavor je akcionarsko društvo koje vrši djelatnost: Proizvodnje namještaja za poslovne i prodajne prostore. Standard a.d. Prnjavor kao akcionarsko društvo je uvršten na tržište Banjalučke berze.

Organi Društva su:

- Skupština
- Upravni odbor
- Uprava preduzeća
- Odbor za reviziju

Skupština:

Nadležnost Skupštine Društva koju čine akcionari, propisane su Zakonom i Statutom Društva. Skupština se saziva kako je to određeno Zakonom, drugim propisima i Statutom i kada se ocijeni da je to u najboljem interesu Društva i akcionara a najmanje jednom godišnje.

Upravni odbor:

Nadležan je za obavljanje svih poslova Društva, osim onih koji su u nadležnosti Skupštine akcionara. Upravni odbor održava najmanje 4 redovne sjednice godišnje od kojih jednu 60 dana prije skupštine akcionara. Upravni odbor Društva bira i opoziva Skupština akcionara na prijedlog Upravnog odbora, akcionara ili Komisije za imenovanje Upravnog odbora, ako je formirana. Upravni odbor broji 3 člana:

Predsjednik Upravnog odbora: g.Edin Dacić, dipl.ek.;

Član: g.Ognjen Jevđenić, dipl.inž.;

Član: g.Nenad Tomović, dipl. prav.

Uprava preduzeća:

Upravu preduzeća čini Generalni direktor Boro Jevđenić dipl.inž. Generalni direktor izvršava odluke Upravnog odbora i bira ga Upravni odbor. Generalni direktor vodi poslove Društva u skladu sa zakonom, Statutom i odlukama Skupštine i Upravnog odbora. Generalni direktor za svoj rad odgovara Upravnom odboru i Skupštini akcionara, stara se o zakonitostima rada Društva i odgovoran je za zakonitosti rada Društva. Imenuje se na period od 5 godina uz mogućnost ponovnog izbora.

Odbor za reviziju:

Članove Odbora za reviziju bira Skupština akcionara Društva. Broji 3 člana:

- Predsjednik: Novak Božić, dipl.ek.
- Član: Zdravko Zečević, dipl.prav.
- Član: Borislav Trampa, dipl.ek.

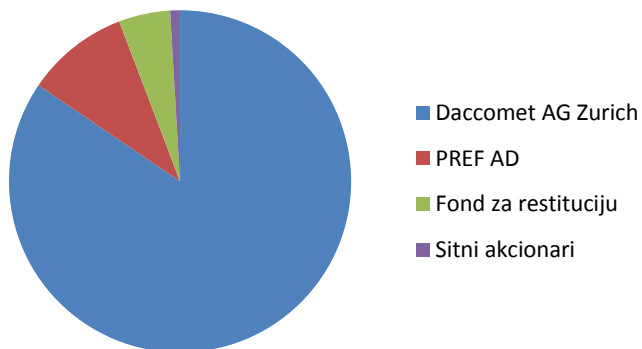
Struktura akcionarskog kapitala:

U 2016. godini nije bilo značajnijih promjena u strukturi akcionarskog kapitala. Većinski vlasnik je Dacommet AG iz Zuricha. Ukupan akcijski kapital je 3.544.986,00 KM.

Strukturu kapitala se sastoji od:

Akcionari	Struktura akcionarskog kapitala:
Dacommet AG Zurich	84,49%
PREF AD	9,72%
Fond za restituciju	4,86%
Sitni akcionari	0,93%

Struktura akcionarskog kapitala:

Zarada po akciji= 0,3445

3. Realizacija poslovne politike i ciljeva Društva i poslovni rizici

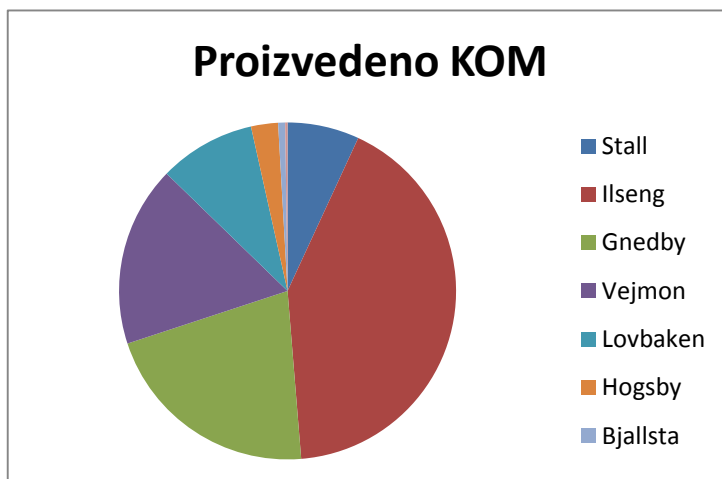
Najznačajnije aktivnosti i dešavanja Standarda a.d. Prnjavor u 2016. godini:

Proizvodnja:

Ukupno ostvarena proizvodnja u 2016. godini je 29.310.781,23 KM što je za 6,85% više nego u odnosu na 2015. godinu. U strukturi dominira proizvod IIseng. Društvo je proizvodilo i nove proizvode trpezariski sto I kafe stolić Hogsby i Bjallsta. Strukturu proizvedenih proizvoda u 2016. godini čini :

Proizvodi	Proizvedeno KOM
Stall	49.638
IIseng	301.257
Gnedby	152.976
Vejmon	124.731
Lovbaken	66.663
Hogsby	18.659
Bjallsta	4.848
Ostalo	1.617

720.389

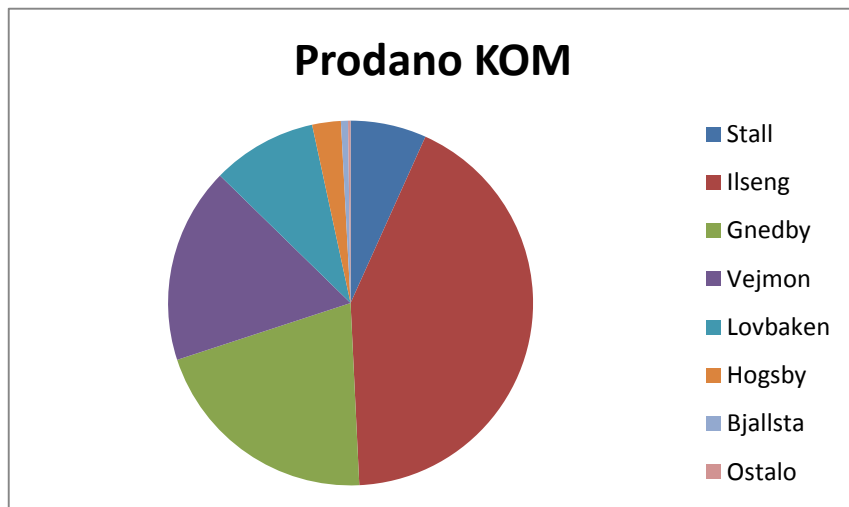
Prodaja:

Ukupno ostvarena prodaja u 2016. godini je 28.924.502,74 KM što je za 0,10% više nego u 2015. godini. U strukturi prodaje dominira proizvod IIseng. Društvo je 100% izvoznik, ima jednog kupca IKEA Supply. Kupac IKEA je poznati svjetski brend u trgovini namještajem, koja ima svoje prodavnice širom svijeta. Društvo je ostvarilo saradnju i sa drugim kupcima ali to je mali procenat prodaje, ima za cilj pronalaženje novih kupaca.

Struktura prodanih proizvoda:

Proizvodi	Prodano KOM
Stall	47.798
IIseng	301.998
Gnedby	147.216
Vejmon	123.296
Lovbaken	66.100
Hogsby	18.007
Bjallsta	4.440
Ostalo	1.589

710.444

Dešavanja u 2016. Godini:

- U toku 2016. godine izvršeno je ulaganje u građevinske objekte i opremu u iznosu od 489.812,52 KM. Ulaganje se odnosi na: izgradnju magacina, opremu za proizvodnju i opremu za zaštitu životne sredine.
- U toku 2016. godine nastavljena su ulaganja u edukaciju srednjeg menadžmenta i zaposlenih u vidu: Lean menadžmenta, Leadersheep-a, ostvarena je i saradnja sa centrom za specijalističke edukacije Format u saradnji sa Švajcarskom ambasadom. Preduzeće poseduje sertifikate ISO 9001, FSC i Lean Menadžment.

-Proizvodni asortiman je proširen za proizvodnju kafe stolići i trpezariskih stolova.

Uprava preduzeća odlučila u 2016.godini investirati u novu opremu- linija za pigmentno lakiranje. Finansijska sredstva će obezbijediti IKEA Supply po povoljnoj kamatnoj stopi u iznosu od 1.350.000 EUR za finansiranje linije. Društvo se dodatno zadužilo kod lokalne banke Sberbank a.d. Banja Luka u iznosu od 4.000.000 KM po kamatnoj stopi 4%. Novim kreditom su zatvoreni postojeći kratkoročni i dugoročni krediti kod Sberbanke i Nove banke a razlika će se uložiti za investiranje u opremu. Smanjeni su troškovi kamata i platnog prometa.

Plan za 2017. godinu je povećanje prodaje na 16.187.389,78 EUR i proizvodnja novih proizvoda kafe stolića i kuhinjskih elemenata. U toku 2017.

godine planira se završavanje instalacije nove linije za pigmentno lakiranje kao i njeno puštanje u rad, investiranje u trafo stanicu i mašinu za bočnu obradu. Instaliranjem nove opreme u narednim godinama se očekuje puni efekat korištenja nove linije praćen povećanjem proizvodnje i prodaje i zapošljavanjem novih radnika. Društvo će imati mogućnosti da proširi lepezu proizvoda sa novom opremom. Do 2020. godine se očekuje povećanje prodaje do 20 Mil EUR.

Rizici:

Rizici sa kojima se i dalje suočava Standard AD je postojanje jednog kupca, velike poreske naknade koje otežavaju poslovanje privrede, rizik od povećanja cijena inputa. Uprava Društva je u potrazi za novim kupcima i u stalnim pregovorima sa dobavljačima oko cijena ulaznih inputa..

4. Pregled poslovanja

4.1. Struktura i raspored ukupnih prihoda i rashoda:

Red. Br.	Pozicija	Iznos		Struktura		Indeks
		2016	2015	2016	2015	
1.	Poslovni prihodi	28.931.441,00	28.181.329,00	99,39%	99,02%	1,027
2.	Finansijski prihodi	44.726,00	105.241,00	0,15%	0,37%	0,425
3.	Ostali prihodi	132.171,00	174.375,00	0,45%	0,61%	0,758
	Ukupni prihodi	29.108.338,00	28.460.945,00	1,00	1,00	1,022
4.	Poslovni rashodi	27.160.385,00	27.401.263,00	98,25%	98,65%	0,991
5.	Finansijski rashodi	168.896,00	254.631,00	0,61%	0,92%	0,663
6.	Ostali rashodi	314.839,00	119.622,00	1,14%	0,43%	2,632
	Ukupni rashodi	27.644.120,00	27.775.516,00	1,00	1,00	0,995
7.	Dobitak prije oporezivanja	1.464.218,00	685.429,00			
8.	Porez na dobitak	242.806,00	81.188,00			
9.	Neto dobitak	1.221.412,00	604.241,00			

Tabela 1

Može se vidjeti da poslovni prihodi čine osnovni dio u strukturi ukupnih prihoda sa 99,39% učešća, kao i da su se povećali u odnosu na predhodnu godinu za 2,7%. Finansijski

prihodi i poslovni prihodi čine dosta nizak dio u strukturi ukupnih prihoda jer je osnovna djelatnost proizvodna. Ukupni prihodi su se u odnosu na predhodnu godinu povećali za 2,2%.

U strukturi ukupnih rashoda najveći dio zauzimaju poslovni rashodi sa 98,25%, dok su finansijski rashodi i poslovni rashodi nešto niži. Poslovni rashodi su se smanjili u odnosu na predhodnu godinu. Ukupni rashodi su se u odnosu na predhodnu godinu smanjeni. Poslovni troškovi prate povećanje poslovnih prihoda.

4.2. Struktura i raspored ukupnih poslovnih prihoda i rashoda

Tabela 2 prikazuje raspored ukupnih poslovnih prihoda i rashoda:

Red. Br.	Pozicija	Iznos		Struktura		Index
		2016	2015	2016	2015	
1.	Prihodi od prodaje učinaka	29.107.396,00	28.994.960,00	100,61%	102,89%	1,00
a.	Prihodi od prodaje učinaka povezanim pravnim licima		14.848,00		0,05%	
b.	Prihodi od prodaje učinaka na domaćem tržištu	211.568,00	64.477,00	0,73%	0,23%	3,28
c.	Prihodi od prodaje učinaka na inostranom tržištu	28.895.828,00	28.915.635,00	99,88%	102,61%	1,00
2.	Povećanje/smanjenje vrijednost zaliha učinaka	-232.848,00	-888.835,00	-0,80%	-3,15%	
3.	Ostali poslovni prihodi	56.893,00	75.204,00	0,20%	0,27%	0,76
	Poslovni prihodi	28.931.441,00	28.181.329,00	1,00	1,00	1,03
4.	Varijabilni materijalni rashodi	22.858.164,10	22.810.834,48	84,16%	83,25%	1,00
5.	Bruto plate indirektnih radnika	1.649.136,13	1.200.694,87	6,07%	4,38%	1,37
6.	Amortizacija i rezervisanja	1.185.639,00	954.118,00	4,37%	3,48%	1,24
7.	Fiksni troškovi	1.467.445,77	2.435.615,65	5,40%	8,89%	0,60
	Poslovni rashodi	27.160.385,00	27.401.263,00	1,00	1,00	0,99
8.	Poslovni dobitak	1.771.056,00	780.066,00			2,270393

Tabela 2

Troškovi materijala:

Rashod	2016	2015	Index
Toškovi materijala za izradu	18.823.948,00	19.665.603,25	0,9572
Troškovi ostalog materijala	426.500,00	410.745,99	1,0384
Troškovi goriva i energije	500.006,00	471.780,76	1,0598
Troškovi materijal	19.750.455,00	20.548.130,00	0,9612

Tabela 3

U tabeli 3. može se vidjeti da su troškovi materijala za izradu manji za 4,28% nego predhodne godine. Razlog je ušteda na repromaterijalu zbog nižih ulaznih cijena repromaterijala. Troškovi ostalog materijala su veći za 3,84% nego predhodne godine. Troškovi goriva i energije su se povećali za 5,98% u odnosu na 2015. godinu. Najveći dio troškova goriva i energije 500.006,00 KM odnosi se na troškove električne energije koja u 2016. godini iznosila 485.108,98 KM a troškovi goriva 12.897,52 KM. U 2015. godini troškovi goriva i energije su 471.780,76 KM od čega su troškovi električne energije 471.780,76 KM a troškovi goriva 15.391,83 KM. Iz datog se vidi da su troškovi električne energije u odnosu na predhodnu godinu povećali za 2,83% a troškovi goriva su se smanjili za 16,21%.

Rashod	2016	2015	Index
Troškovi bruto zarada i bruto naknada zarada	4.354.588,00	3.909.717,00	1,11
Ostali lični rashodi	576.935,00	607.606,00	0,95
Troškovi zarada, naknada zarada i ostali lični rashodi	4.931.523,00	4.517.323,00	1,09

Tabela 4

Troškovi zarada, naknada zarada i ostali lični rashodi su veći za 9% nego predhodne godine.

Na kraju decembra broj zaposlenih je iznosio 357 radnika. Prosječna neto plata za 2016. godinu iznosila je 602,05 KM a bruto plata 962,61KM.

Rashod	2016	2015	Index
Troškovi prevoza i ptt	348.597,00	364.226,16	0,9571
Troškovi održavanja osnovnih sredstava	151.681,00	169.257,52	0,8962
Troškovi reklame i propagande	847,00	29.473,20	0,0287
Usluge u prometu proizvođača-šped.i car. ugovori.troškovi zakupa	225.215,00	262.865,96	0,8568
Troškovi proizvodnih usluga	67.823,00	59.246,08	1,1448
Ukupno	794.163,00	885.068,92	0,8973

Tabela 5

Ukupni proizvodni troškovi su se smanjili u odnosu na 2015. godinu za 10,27%. Iz strukture ukupnih proizvodnih troškova možemo vidjeti da su se troškovi prevoza i ptt, održavanja, špedicije troškovi reklame i propaganda smanjili dok su se tr. proizvodnih usluga povećali.

Tabela 6. Prikazuje neproizvodne troškove i nematerijalne troškove:

Rashodi	2016	2015	Index
Advokatske usl,zdrav.,sem.,izmj.na rač..revizija	21.587,50	20.702,59	1,043
Ostale neproizvodne usluge(usavršavanje, obezbjeđenje...)	183.189,08	240.124,21	0,763
Premija osiguranja	50.411,58	44.020,87	1,145
Reprezentacija	16.201,98	10.219,35	1,585
Troškovi platnog prometa	89.185,16	69.810,81	1,278
Ostali nematerijalni troškovi (takse, pomoć,doprinos.za rehab)	66.111,62	29.180,15	2,266
Tr.poreza id op.(šume,vode,imov.)	64.625,21	75.246,61	0,859
Članarine pos.udruž.	7.293,23	7.318,21	0,997
Ostali troškovi (mankovi,otpisi, kazne, rashodi iz ranijih godina)	314.838,99	119.621,41	2,632
Ukupno:	813.444,35	616.244,21	1,320

Tabela 6

Ukupni nematerijalni troškovi su se povećali u odnosu na 2015. godinu za 32,00%.

Finansijski rashodi

Tabela 7. Prokazuje finansijske rashode:

Rashodi	2016	2015	Index
Rashodi kamata	168.895,00	226.580,34	0,745
Ostali finansijski rashodi		28.050,63	
Ukupno:	168.895,00	254.630,97	0,663

Tabela 7

Finansijski rashodi su se u odnosu na 2015. godinu smanjili za 66,30%, manji su troškovi kamata. Društvo je kod komercijalnih banaka zatvorilo kratkoročne i dugoročne kredite za jedan kredit kod Sberbanke po kamatnoj stopi od 4%. U tabeli se vidi da najveće učešće imaju rashodi kamata.

4.3. Analize

Rizik ostvarenja finansijskog rezultata i donja tačka rentabilnosti prikazana je u tabeli 8.

Red. Br.	Opis	Godina	
		2016	2015
1.	Ukupni prihodi	29.108.338,00	28.460.945,00
2.	Varijabilni rashodi	22.858.164,10	22.858.164,10
3.	Marža pokrića	6.250.173,90	5.602.780,90
4.	Fiksni i pretežno fiksni rashodi	4.617.061,00	4.710.050,55
5.	Neto rashodi finansiranja	168.895,00	254.630,97
6.	Poslovni rezultat (3-4)	1.633.112,90	940.059,97
7.	Bruto finansijski rezultat (6-5)	1.464.217,90	685.429
8.	Faktor poslovnog rizika (3/6)	3,83	6,01
9.	Faktor finansijskog rizika (6/7)	1,12	1,37
10.	Faktor ukupnog rizika (8*9)ili(3/7)	4,27	8,24
11.	Procenat učešća marže pokrića u ukupnom prihodu (3/1)	21,47%	19,85%
12.	Potreban poslovni prihod za ostvarenje neutralnog poslovnog rezultata(4/11)*100	23.318.489,90	23.788.134,09
13.	Potreban poslovni prihod za ostvarenje neutralnog bruto finansijskog rezultata(4+5)/11*100	24.110.609,57	25.010.990,03
14.	Procenat iskorišćenja poslovnog prihoda za ostvarenje neutralnog poslovnog rezultata(12/1*100)	80,11%	83,58%
15.	Stopa elastičnosti ostvarenja neutralnog poslovnog rezultata((1-12)/1)*100	19,89%	16,42%
16.	Procenat iskorišćenja poslovnog prihoda za ostvarenje neutralnog bruto finansijskog rezultata((13/1*100)	82,83%	87,88%
17.	Stopa elastičnosti ostvarenja bruto finansijskog rezultata((1-13)/1)*100	17,17%	12,12%

Tabela 8

Faktor poslovnog rizika pokazuje koliko se brže mijenja poslovni rezultat nego što se mijenja marža pokrića, za preduzeće je bolje što je faktor poslovnog rizika niži, jer je manj rizik smanjenja poslovnog rezultata ispod granice koja ne obezbjeđuje pozitivan bruto finansijski rezultat, faktor poslovnog rizika je 3,83 . Faktor finansijskog rizika pokazuje koliko se puta brže mijenja bruto finansijski rezultat kada se poslovni rezultat promjeni za 1 procenat, za preduzeće je bolje što je manji. Iz priložene tabele se vidi da je ukupan rizik poslovanja u 2016. godini 4,27, za preduzeće je bolje što je manji, razlog za veći ukupan rizik su veći rashodi finansiranja

(troškovi kamata), i pri tome veći finansijski rizik. Ako je ostvaren pozitivan poslovni rezultat procenat iskorišćenja poslovnog prihoda za ostvarenje neutralnog poslovnog rezultata biće uvijek manja od 100 i što je taj procenat više udaljen od stotine utoliko je situacija bolja, jer je rizik ostvarenja poslovnog rezultata manji i obrnuto, u tom slučaju stopa elastičnosti ostvarenja neutralnog poslovnog rezultata pokazivaće za koliko se procenata poslovni prihod može smanjiti da bi poslovni rezultat pao na nulu. Što je stopa elastičnosti ostvarenja neutralnog poslovnog rezultata viša, manja je vjerovatnoća da će preduzeće ostvariti negativan poslovni rezultat. Stopa elastičnosti ostvarenja neutralnog poslovnog rezultata je 19,89%.

Tabela 9. Prikazuje analizu finansijske moći:

Red.br.	Opis	GODINA	GODINA
		2016	2015
1.	Pokrivenost troškova kamata	10,48	3,44
2.	Pokrivenost fiksnih zaduženja	1,29	0,17
Tabela 9			

Analiza finansijske moći ogleda se kroz dva pokazatelja pokrivenost troškova kamata, koji pokazuje koliko su puta troškovi kamata pokriveni poslovnim dobitkom, i pokrivenost fiksnih zaduženja, koji pokazuje odnos između poslovnog dobitka i dospjele glavnice dugoročnog duga. Što je odnos veći, veća je pokrivenost kamata a time i finansijska moć je veća i obrnuto. U tabeli se mogu vidjeti ovi pokazatelji za 2015 godini.

Analiza rentabilnosti:

Red.br.	Opis	GODINA	
		2016	2015
1.	Poslovni rashodi	27.160.385,00	27.401.263,00
2.	Ostali rashodi	314.839,00	119.622,00
3.	Rashodi bez rashodovanja finansiranja	27.475.224,00	27.520.885,00
4.	Poslovni i ostali prihodi	29.063.612,00	28.355.704,00
5.	Poslovni dobitak (4-3)	1.588.388,00	834.819,00
6.	Stopa poslovnog dobitka (5/4)*100	5,465%	2,944%
7.	Novac	1.416.143,00	75.747,00
8.	Kratkoročna potraživanja	3.067.178,00	2.961.561,00
9.	Zalihe	5.244.952,00	3.243.970,00
10.	Obrtna sredstva	9.728.273,00	6.281.278,00
11.	Osnovna sredstva	6.140.380,00	6.560.211,00
12.	Dugoročni plasmani		
13.	Uložena sredstva (10+11+12)	15.868.653,00	12.841.489,00
14.	Koeficijent obrta (4/13)	1,83151	2,20813
15.	Stopa bruto prinosa (6*14)	10,010%	6,501%
16.	Stopa bruto prinosa na ukupan kapital	12,34%	6,00%

Tabela 10

Analiza rentabilnosti prikazana je kroz tabelu 10. Rentabilnost ukupnog kapitala uslovljena je ekonomičnošću i efikasnosti korištenja imovine. Što je viša stopa poslovnog dobitka i što je viši koeficijent obrta viša je stopa bruto prinosa na ukupan kapital, jer koeficijent obrta multiplicira stopu poslovnog dobitka. Stopa prinosa na ukupan capital je povećana u odnosu na prošlu godinu.

Pokazatelji rentabilnosti :

	2016	2015
ROA	8,508%	4,650%
ROE	22,546%	12,570%

Likvidnost

U tabeli 11. je dat pregled podataka koji se koriste prilikom izračunavanja koeficijenta obrta I broja dana trajanja obrta

2016		
1.	Prihodi od prodaje	29.107.396
2.	Prosjek obrtne imovine	8.004.776
3.	Troškovi materijala	19.665.603
4.	Prosječna zaliha materijala	1.772.397
5.	Troškovi završene proizvodnje	24.705.964
6.	Prosjek zaliha nedovršene proizvodne	163.454
7.	Troškovi prodatih gotovih proizvoda	22.316.973
8.	Prosjek zaliha gotovih proizvoda	1.183.372
9.	Naplaćena potraživanja od kupaca	27.796.791
10.	Prosjek bruto potraživanja od kupaca	2.735.231
11.	Plaćene obaveze prema dobavljaču	23.801.868
12.	Prosječne obaveze prema dobavljaču	3.908.161

Red.br.	Opis	Koeficijent	Trajanje obrta u danima 365/koeficijent
1.	Obrtna imovina 1/2	3,636	100,378
2.	Zaliha materijala 3/4	11,095	32,896
3.	Nezavršena proizvodnja 5/6	151,150	2,415
4.	Gotovi proizvodi 7/8	18,859	19,354
5.	Potraživanja od kupaca 9/10	10,163	35,916
6.	Obaveze prema dobavljačima 11/12	6,090	59,931

Tabela 11

Tabela 11. prikazuje koeficijente obrta imovine. Za preduzeće je bolje što je koeficijent veći a broj dana vezivanja manji.

Tabela 12. Prikazuje kratkoročnu finansijsku ravnotežu:

Red. Br.	Opis	Godina			
		2016		2015	
		Iznos	Udio u bilansnoj šemi	Iznos	Udio u bilansnoj šemi
1.	Likvidna i kratkoročna vezana sredstva	4.483.321	28,253%	2.857.380	22,25%
2.	Kratkoročni izvori finansiranja	5.703.203	35,940%	7.062.825	55,00%
3.	Kratkoročni izvori finansiranja/Likvidna i kratkoročno vezana sredstva	1,2721		2,4718	
4.	Likvidna sredstva (1-2)	-1.219.882		-4.205.445	
Tabela 12					

Kratkoročna finansijska ravnoteža je pomjerena ka kratkoročnim izvorima finansiranja. Na 100 KM likvidnih i kratkoročno vezanih sredstava otpada 127,21 KM kratkoročnih obaveza. Likvidne rezerve nema, koja bi bila iskorištena za plaćanje kratkoročnih obaveza, kada mobilizacija kratkoročnih vezanih sredstava ne bi bila jednaka dospjelim kratkoročnim obavezama.

Tabela 13. Prikazuje analizu likvidnosti

RED.BR.	OPIS	2016	2015
		1.	Tekuća sredstva
2.	Tekuće obaveze	5.703.203,00	7.062.825
3.	Opšti ratio likvidnosti 1/2	1,706	0,8893
4.	Kratkoročna potraživanja, gotovine i plasmani	4.483.321,00	3.037.308
5.	Rigorozni ratio likvidnosti 4/2	0,7861	0,4300
6.	Radni kapital	4.025.070,00	-781.547,00

Tabela 13

Opšti ratio likvidnosti koji se dobija iz odnosa tekuće imovine i kratkoročnih obaveza, i rigorozni ratio likvidnosti koji se dobija iz odnosa kratkoročnih potraživanja, gotovine i plasman i kratkoročnih obaveza. Opšti ratio likvidnosti je 1,706, i veći je nego u 2015. godini. Rigorozni ratio likvidnosti je 0,786.

Tabela 14. Prikazuje dugoročnu finansijsku stabilnost:

RED .BR.	OPIS	2016		2015	
		Iznos	Udio u bilansnoj	Iznos	Udio u bilansnoj
1.	Zalihe	3.067.222,00	33,31%	3.171.222,00	32,59%
2.	Dugoročni finansijski plasmani				
3.	Osnovna sredstva	6.140.380,00	66,69%	6.560.211,00	67,41%
4.	Gubitak				
5.	Dugoročno vezana sredstva	9.207.602,00		9.731.433,00	
6.	Dugoročne obaveze	3.696.018,00	36,36%	921.957,00	15,95%
7.	Dugoročna rezervisanja	441.313,00	4,34%	50.000,00	0,87%
8.	Kapital	6.028.119,00	59,30%	4.806.707,00	83,18%
9.	Kapital i dugoročne obaveze	10.165.450,00		5.778.664,00	
10.	Kapital i dugoročne obaveze/dugoročno vezana sredstva	1,1040		0,594	
11.	Likvidna rezerva	957.848,00		-3.952.769,00	
12.	Koeficijent finansijske stabilnosti (5/9)	0,9058		1,684	

Tabela 14

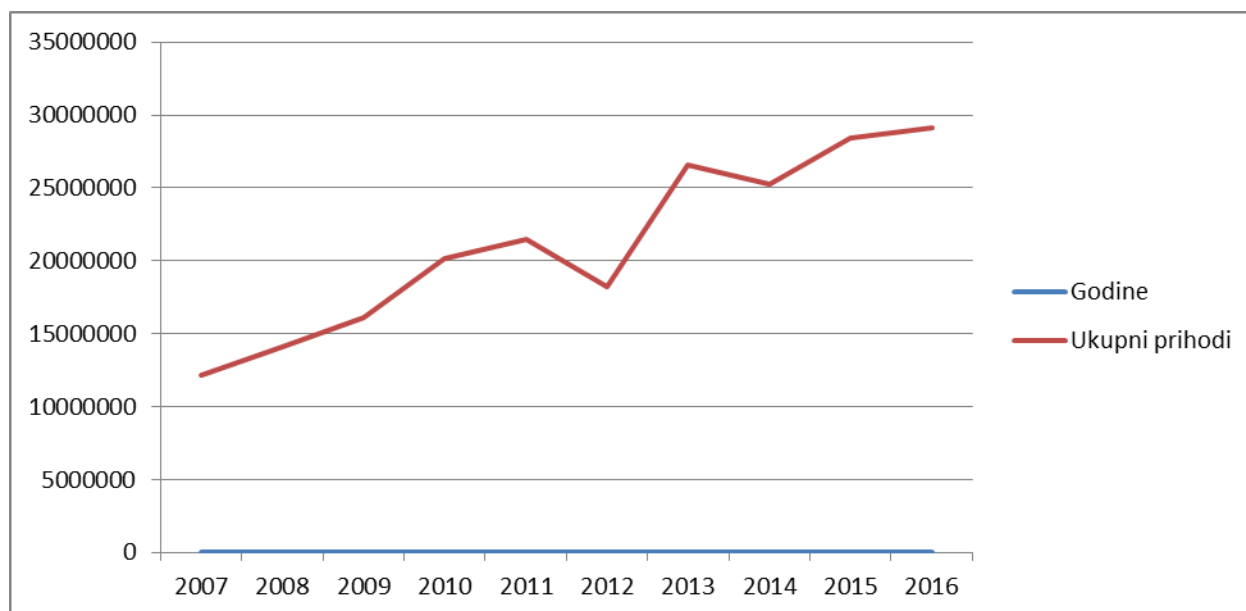
Dugoročna finansijska stabilnost je prikazana u tabeli 14. Dugoročna finansijska ravnoteža pomjerena je prema dugoročnim izvorima finansiranja. Koeficijent finansijske stabilnosti je manji od 1.

Tabela 15. Prikazuje racio solventnosti i racio zaduženosti:

RED .BR.	POZICIJA	2016		2015	
		IZNOS	%UČEŠĆE	IZNOS	%UČEŠĆE
1.	Kapital	6.028.119	39,09%	4.806.707	37,58%
2.	Obaveze	9.399.221	60,96%	7.983.902	62,42%
3.	Pasiva bez dug.rezervisanja i pasivnih vrem.razgranicenja	15.419.631		12.790.609	
4.	Racio zaduženosti (1/2)	0,6413		0,6020	
5.	Racio solventnosti	1,641		1,602	
Tabela 15					

Racio zaduženosti pokazuje da je preduzeće zaduženo, obaveze nisu pokrivena kapitalom. Racio solventnosti je 1,641. Preduzeće je solventno, obaveze su pokrivena imovinom 1,641 puta.

Kretanje ukupnih prihoda per 2007-2016 :

Grafikon pokazuje kako su se ukupni prihodi kretali u period od 2007-2016. godine. Vidi se da Društvo bilježi rast ukupnih prihoda.

4.4. Realizacija finansijskog plana 2016. godine

Tabela 16 pokazuje ispunjenost plana poslovanja 2015 u odnosu na ono što je stvarno ispunjeno.

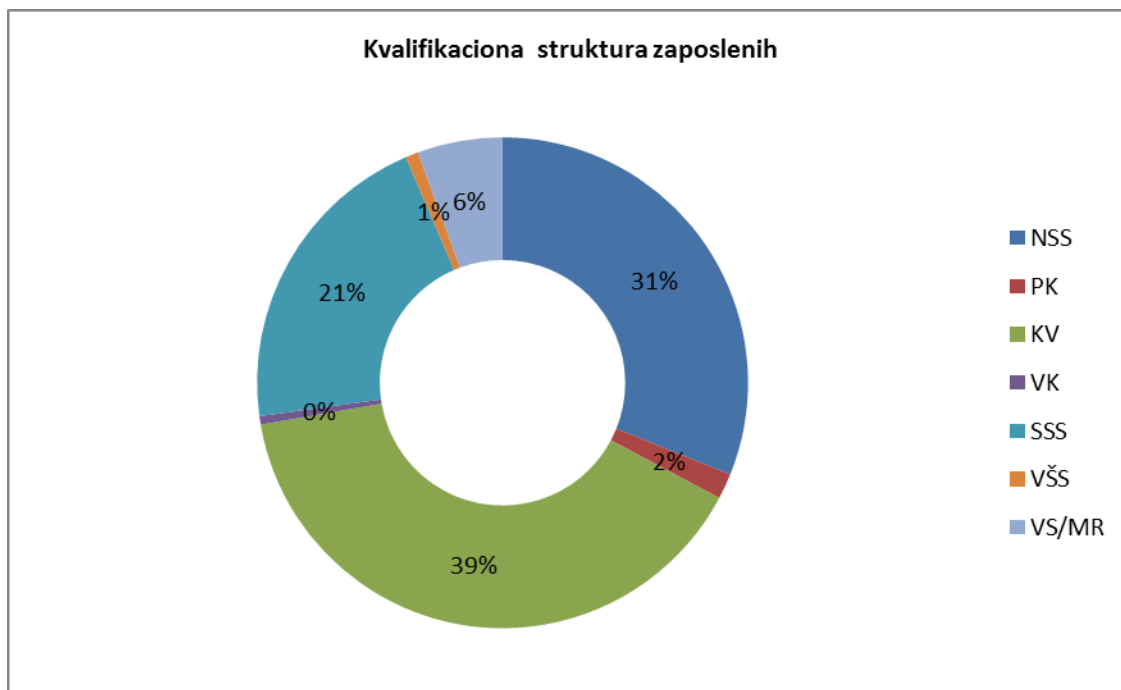
- Pregled planiranih i ostvarenih ukupnih prihoda I rashoda u 2016

Konto	Naziv troškova	Ukupni planirani prihodi i troškovi	Stvarni ukupni prihodi i troškovi	Index
	PLANIRANI UKUPAN PRIHOD	31.351.950,83	29.108.338,00	0,928
511	Troškovi materijala za izradu	20.742.450,67	18.823.948,56	0,908
512	Troškovi ostalog materijala rez.dijelova i režijski	385.629,00	426.500,00	1,106
	troškovi rezervnih dijelova	326.250,00	358.163,18	1,098
	troškovi ostalog režijski mat.-htz,sitan al.i in.,pot.mat	50.131,77	58.336,83	1,164
513	Troškovi goriva i energije	517.307,19	500.006,50	0,967
520	Troškovi bruto zarada	4.549.168,07	4.310.390,79	0,948
522	Troškovi bruto naknada UINO	50.163,12	44.197,35	0,881
52-	Ostali lični rashodi topli obrok,prevoz, otp,regres	655.255,77	576.934,61	0,880
	otprem.za odlazu penziju, tr.8marta i paket.,ost.nak.zapo.	40.000,00	54.655,15	1,366
	jubilarne nag. i regres	133.255,77	106.419,00	0,799
	naknada za topli ob.	270.000,00	214.844,00	0,796
	troškovi prevoza radnika	182.000,00	170.834,00	0,939
	troškovi službenog puta i dnevica	30.000,00	30.182,46	1,006
530	Tr.proizvodnih usluga	59.568,71	67.823,47	1,139
531	Troškovi transportnih usluga	382.493,80	348.596,83	0,911
532	Troškovi usluga održavanja	178.706,12	151.680,69	0,849
535	Troškovi reklame i propagande	31.351,95	847,00	0,027
539	Troškovi ostalih usluga troš.carina,ugov.o djelu	285.302,75	225.214,95	0,789
	tr.za proizv.us.,i ostale proiz.us.,reg.auta	31.351,95	9.352,78	0,298
	tr.špedicije	150.489,36	141.151,93	0,938
	tr.komunalnih usluga i zaštite na radu	34.487,15	32.504,38	0,943
	tr. ugovora o djelu	68.974,29	42.205,86	0,612
540	Troškovi amortizacije	1.257.213,23	794.326,46	0,632
541	Troškovi rezervisanja		391.313,04	
550	Troškovi neproiz.usl. proc.riz.kon.us.sem.obezb.	272.761,97	204.776,58	0,751
	tr.račun.usluga,tr.revizije,advok.us.,zdrav.us.	12.540,78	26.907,13	2,146
	tr.konsul.usluga,STRUČNOG USAVRŠ.,IZMJENA NA PROG.	125.407,80	57.621,26	0,459
	ostale neproiz.us.-obezbjeđ.,ispit.iver.	134.813,39	120.248,19	0,892
551	Troškovi reprezentacije	15.675,98	16.201,98	1,034
552	Troškovi premije osiguranja	62.703,90	50.411,58	0,804
553	Troškovi platnog prometa	75.244,68	89.185,16	1,185
554	Troškovi članarina	6.270,39	7.293,23	1,163
555	Troškovi poreza	81.515,07	64.625,21	0,793
559	Ostali nematerijalni tr.-takse,sudski tr.,ostali.nem.tr.	87.785,46	66.111,62	0,753
561	Rashodi kamata	473.414,46	168.895,63	0,357
569	Ostali finansijski rashodi	47.027,93		0,000
57	manjkovi, rashodi ranijih godina		314.838,99	
	PLANIRANI UKUPNI TROŠKOVI	30.217.010,22	27.644.120,23	0,915
	PLANIRANA DOBIT	1.134.940,61	1.464.217,77	1,290

5. Realizacija plana ljudskih resursa

Na dan 31.12.2016. godine u Društvu je bilo zaposleno 357 radnika. Od ukupnog broja zaposlenih radnika, žena je zaposleno 111 a to je 31,09% ukupnog broja zaposlenih. Ugovor na neodređeno vrijeme imaju 312 radnika a ugovor na određeno vrijeme imaju 45 radnika.

Kvalifikaciona struktura zaposlenih								
NSS	PK	KV	VK	SSS	VŠS	VS/MR	Ukupno	
111	6	141	2	74	3	20	357	
31,09%	1,68%	39,50%	0,56%	20,73%	0,84%	5,60%		

Realizovan je značajan broj internih i eksternih edukacija, workshopova, prezentacija, specijalističkih seminara. Posebna pažnja je posvećena menadžerskim edukacijama u vidu Leadershipa programa specijalno kreiranog za razvoj mladih kadrova, Lean projekat i saradnja sa Centrom za specijalističke edukacije Format. Za naredne godine se planira povećavanje broja zaposlenih sa povećavanjem proizvodnje.

6. Zaštita životne okoline

-Kratak sažetak zaštite životne sredine 2016/2017

Pored ulaganja u tehnološka unaprijeđenja i organizacione procese Standard a.d.Prnjavor je uradio dosta i u 2016. godini na polju zaštite životne sredine.

Prije svega odlučili smo se za zeleno poslovanje. Efekti uvođenja zelene proizvodnje izražavaju se kroz povećanje profita, bolju konkurentnost, ali i manje zagađenja životne sredine i uštedu u energantima.

Nastavili smo sa LEAN metodologijom čiji je osnovni cilj proizvoditi sa što manje zaliha, pogona, kapitala, ljudskog rada, neispravnih proizvoda, zastoja, čekanja i svega što „ne dodaje vrijednost“ proizvodu (ili usluzi), kako bi se maksimalno eliminisali gubici, a s druge strane proizvesti proizvod baš onakav kakav kupac želi.

U tekućoj 2017. godini nam je plan da učestvujemo u projektu „Nacionalni program čistije proizvodnje Bosna i Hercegovina. Projekt podrazumijeva svjesnu i dobrovoljnu odluku kompanije da zamjeni klasične načine postizanja konkurentnosti i produktivnosti principom sprječavanja i smanjenja otpadnih tokova na sljedeće načine:

- ✓ racionalnijom upotrebom sirovina, vode i energije,
- ✓ smanjenjem troškova proizvodnje,
- ✓ smanjenjem količine otpada i emisija,
- ✓ povećanjem stepena produktivnosti i boljeg kvaliteta proizvoda,
- ✓ stvaranjem kompanije koje će biti »prijatelj« životne sredine.

7. IZVJEŠTAJ NEZAVISNOG REVIZORA

Skupštini akcionara i Upravi „Standard“ a.d. Prnjavor

Obavili smo reviziju bilansa stanja preduzeća „Standard“ a.d. Prnjavor (u daljem tekstu „Društvo“), sa stanjem na dan 31. decembra 2016. godine, bilansa uspjeha, izvještaja o promjenama na kapitalu i bilansa tokova gotovine, kao i pregled značajnih računovodstvenih politika i napomena uz finansijske izvještaje.

Odgovornost rukovodstva za finansijske izvještaje

Rukovodstvo je odgovorno za sastavljanje i objektivnu prezentaciju ovih finansijskih izvještaja u skladu sa računovodstvenim propisima Republike Srpske. Ova odgovornost obuhvata: osmišljavanje, primjenu i održavanje internih kontrola koje su relevantne za sastavljanje i objektivnu prezentaciju finansijskih izvještaja koji ne sadrže pogrešne informacije od materijalnog značaja, nastale usljed kriminalne radnje ili greške, odabir i primjenu odgovarajućih računovodstvenih politika, kao i korišćenje najboljih mogućih računovodstvenih procjena.

Odgovornost revizora

Naša odgovornost je da izrazimo mišljenje o priloženim finansijskim izvještajima na osnovu obavljene revizije. Reviziju smo obavili u skladu sa Međunarodnim standardima revizije. Ovi standardi nalažu usaglašenost sa etičkim principima i da reviziju planiramo i obavimo na način koji omogućava da se, u razumnoj mjeri, uvjerimo da finansijski izvještaji ne sadrže pogrešne informacije od materijalnog značaja. Revizija uključuje sprovođenje postupaka u cilju pribavljanja revizijskih dokaza o iznosima i informacijama objelodanjenim u finansijskim izvještajima. Odabrani postupci su zasnovani na prosuđivanju revizora, uključujući procjenu rizika materijalno značajnih grešaka sadržanih u finansijskim izvještajima, nastalih usljed kriminalne radnje ili greške. Prilikom procjene ovih rizika, revizor razmatra interne kontrole koje su relevantne za sastavljanje i objektivnu prezentaciju finansijskih izvještaja, u cilju osmišljavanja najboljih mogućih revizorskih procedura, ali ne u cilju izražavanja mišljenja o efikasnosti sistema internih kontrola pravnog lica. Revizija, takođe, uključuje ocjenu primijenjenih računovodstvenih politika i vrednovanje značajnih procjena koje je izvršilo rukovodstvo, kao i ocjenu opšte prezentacije finansijskih izvještaja.

Smatramo da su revizijski dokazi koje smo pribavili dovoljni, odgovarajući i da obezbjeđuju solidnu osnovu za izražavanje našeg mišljenja.

Mišljenje

Po našem mišljenju, finansijski izvještaji objektivno i istinito, po svim materijalno značajnim pitanjima, prikazuju finansijski položaj „Standard“ a.d. Prnjavor na dan 31. decembra 2016.

godine, kao i rezultate njegovog poslovanja, promjene na kapitalu i tokove gotovine za period od 01. januara do 31. decembra 2016. godine, u skladu sa propisima o računovodstvu i reviziji Republike Srpske.

Skretanje pažnje

Ne izražavajući rezervu u odnosu na dato mišljenje, skrećemo pažnju na sljedeća pitanja:

Kao što je objelodanjeno u napomeni broj 4.2, uz finansijske izvještaje, na dan bilansa, rukovodstvo Društva nije analiziralo vrijednost nekretnina, postrojenja i opreme u cilju utvrđivanja potencijalnog obezvređenja u skladu sa MRS 36 – Umanjenje vrijednosti imovine. Nadalje, nije vršena procjena nekretnina, postrojenja i opreme u skladu sa zahtjevima MRS 16 – Nekretnine, postrojenja i oprema, odnosno u skladu sa usvojenom računovodstvenom politikom.

Ostala pitanja

Reviziju finansijskih izvještaja za godinu koja se završila 31.12.2015. godine, izvršio je drugi revizor i dao nekvalifikovano mišljenja o tim izvještajima.

EF REVIZOR d. o. o.

Banjaluka, Gajeva broj 12

Datum: 24.03.2017. godine

Ovlašćeni revizor
Milan Kondić